

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی قزوین

دانشکده پرستاری و مامایی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد پرستاری مراقبت های ویژه

عنوان

بررسی تاثیر ماساژ پاها بر سطح هوشیاری بیماران کمایی ضربه مغزی بستری در

بخش مراقبت های ویژه (ICU) بیمارستان های منتخب شهر قزوین

استاد راهنما:

جناب آقای دکتر جلیل عظیمیان

استاد مشاور:

جناب آقای محمد مرادی

استاد مشاور آمار:

جناب آقای دکتر محمود علیپور حیدری

دانشجو:

محمد عبدی

سال و ماه انتشار:

دی ۱۳۹۳

ارزشیابی پایان نامه

سپاس گزاری

اکنون که به یاری خداوند بزرگ این پژوهش به پایان رسیده است، جای دارد که مراتب تشکر و قدردانی خود را به حضور کلیه عزیزانی که اینجانب را در انجام این پژوهش یاری نمودند ابراز دارم.

از جناب آقای دکتر جلیل عظیمیان استاد محترم راهنما، بسیار سپاس گزارم چرا که در تمام مراحل پژوهش مرا یاری نمودند و بدون راهنمایی های ایشان تامین این پایان نامه بسیار مشکل می نمود.

از جناب آقای محمد مرادی استاد محترم مشاور، به دلیل یاری ها و راهنمایی های بی چشم داشت ایشان که بسیاری از سختی ها را برایم آسانتر نمودند صمیمانه تشکر می نمایم.

از جناب آقای دکتر محمود علیپور حیدری استاد محترم آمار، که در تجزیه و تحلیل داده ها زحمات فراوانی کشیدند و از راهنمایی ایشان استفاده کردم صمیمانه تشکر می کنم.

از سرکار خانم لیلی یکه فلاح استاد محترم داور، که در تمام مراحل پژوهش مرا یاری و راهنمایی نمودند صمیمانه تشکر می نمایم.

از جناب آقای محمد رضا شیخی استاد محترم داور، که در تمام مراحل پژوهش مرا راهنمایی نمودند صمیمانه تشکر می نمایم.

از جناب آقای دکتر مژده ای پناه استاد محترم داور، که در تمام مراحل پژوهش مرا راهنمایی نمودند بسیار سپاس گزارم.

از سرکار خانم دکتر جورابچی ریاست محترم دانشکده پرستاری و مامایی، که در تمام مراحل پژوهش مرا یاری نمودند صمیمانه تشکر می کنم.

از سرکار خانم شاهرخی معاونت محترم دانشکده پرستاری و مامایی، که در تمام مراحل پژوهش مرا یاری نمودند صمیمانه تشکر می کنم.

از سرکار خانم دکتر اویسی مدیر محترم تحصیلات تکمیلی دانشکده پرستاری و مامایی، که در تمام مراحل پژوهش مرا یاری نمودند صمیمانه تشکر می کنم.

از سرکار خانم دکتر محمدی معاونت محترم پژوهشی دانشکده پرستاری و مامایی، که در تمام مراحل پژوهش مرا یاری نمودند صمیمانه تشکر می کنم.

و در نهایت از تمام بیماران و همراهان محترم و عزیزانی که در مراحل مختلف پژوهش مرا یاری نمودند صمیمانه تشکر می کنم به خصوص از خانم سالاری مسئول محترم بخش مراقبت های ویژه بیمارستان رازی، آقای نوروزی و خانم نادری مسئولین محترم بخش های مراقبت های ویژه بیمارستان شهید رجایی بسیار سپاس گزارم.

تقدیم به:

همسر مهربانم:

اسطوره زندگیم، پناه خستگی و امید بودم.

فرزند دلبندم آتریس:

امید بخش جانم که آسایش او آرامش من است.

پدر و مادرم :

خدای را بسی شاکرم که از روی کرم، پدر و مادری فداکار نصیبم ساخته تا در
سایه درخت پر بار وجودشان بیاسایم و از ریشه آن ها شاخ و برگ گیرم و از
سایه وجودشان در راه کسب علم و دانش تلاش نمایم.

چکیده

زمینه: ضربه مغزی یکی از مشکلات عمده سلامتی در سراسر جهان می باشد، تا آنجا که بر اساس گفته سازمان بهداشت جهانی تا سال ۲۰۲۰ میلادی از بیشتر بیماری ها پیشی گرفته و به عنوان یکی از علل اساسی مرگ و میر و ناتوانی مطرح خواهد شد. کما علل متفاوتی داشته ولی در کشور ما وقوع مکرر تصادفات جاده ای منجر به افزایش فشار داخل مغزی و کاهش خونرسانی بافت مغزی شده و به دنبال آن فرد به کما می رود. وقوع کما می تواند با عوارضی چون اختلال در درک حسی همراه باشد. بر اساس منابع موجود تحریک حسی این بیماران سبب کاهش عوارض کما خواهد شد. یکی از روش های تحریک حسی ماساژ پا می باشد که دارای اثرات و فواید متعددی چون کاهش مدت زمان بستری در بخش مراقبت های ویژه، ایجاد آرامش، بهبود جریان خون عمومی بدن، افزایش اکسیژن خون شریانی، تسکین درد، کاهش تهوع، اضطراب، افسردگی و افزایش کیفیت زندگی بیماران می شود. هدف از این مطالعه تعیین تاثیر ماساژ پاها بر سطح هوشیاری بیماران کمایی ضربه مغزی بستری در بخش مراقبت های ویژه (ICU) بیمارستان های منتخب شهر قزوین می باشد.

مواد و روش ها: پژوهش حاضر یک مطالعه کارآزمایی بالینی است که بر روی ۴۰ نفر از بیماران (زن و مرد) در دو گروه مداخله و کنترل (هر گروه ۲۰ نمونه) انجام گرفت. تخصیص تصادفی نمونه ها برای دو گروه مداخله و کنترل با استفاده از قرعه کشی مجزای دو گوی قرمز و سفید انجام شد، به این ترتیب که گوی سفید نشانگر گروه کنترل و گوی قرمز نشانگر گروه مداخله بود. ابتدا در دو گروه اطلاعات زمینه ای مورد نیاز و نمره کمای گلاسکو بیماران بررسی و ثبت شد. در گروه کنترل مراقبت های معمول، که در کلیه مراکز انجام می شود صورت گرفت و در گروه مداخله علاوه بر مراقبت های معمول، طی مدت دو هفته روزانه یکبار ۱۰ دقیقه ماساژ هر دو پا (هر پا ۵ دقیقه) از ناحیه ی مچ تا انگشتان به روش استروک انجام شد. در این روش فشار ماساژ به صورت سطحی (از سمت مچ و پاشنه به طرف انگشتان) تا عمقی (از سمت انگشتان به طرف مچ و پاشنه) به صورت آهسته و منظم وارد گردید و این تکنیک با استفاده از فشار با تمام کف دست انجام شد. نمره کمای گلاسکو با استفاده از جدول کمای گلاسکو که ابزاری استاندارد است، در روز اول قبل از مداخله ماساژ و سپس روزانه پس از مداخله ماساژ ارزیابی و ثبت شد. در گروه کنترل نیز سطح هوشیاری و علائم حیاتی موازی با گروه مداخله ارزیابی و ثبت گردید. داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS ۱۶ و آزمون های آماری مجذور کای، آزمون تی مستقل و تی زوجی تحلیل شد. سطح معنی داری کمتر از ۵ درصد در نظر گرفته شد.

یافته ها: نتایج نشان داد که میانگین سطح هوشیاری در گروه مداخله قبل از شروع ماساژ ($5/8 \pm 1/58$) بود و بعد از انجام ماساژ به ($10/6 \pm 2/41$) رسید که اختلاف آماری معنی داری وجود داشت ($P=0.001$)، حال آنکه میانگین سطح هوشیاری در گروه کنترل قبل از مداخله ($5/30 \pm 1/72$) بود و پس از مداخله به ($6/94 \pm 3/03$) رسید که طی ۱۴ روز تغییر بارزی نداشت ($P=0.06$).

بحث و نتیجه گیری: روند افزایش میانگین های روزانه سطح هوشیاری نمونه های پژوهش طی ۱۴ روز در گروه مداخله حاکی از تأثیر مثبت ماساژ پاها بر سطح هوشیاری بیماران کمایی می باشد. بنابراین، انجام ماساژ پاها به عنوان یک مداخله مستقل پرستاری به عنوان محرک مناسب در بیماران کمایی بستری در بخش مراقبت های ویژه جهت افزایش سطح هوشیاری و بهبودی بیماران و در نتیجه ترخیص سریع تر آنها و متعاقب آن سبب کاهش هزینه های بیمارستانی گردد.

کلید واژه ها: ماساژ، سطح هوشیاری، کما، ضربه مغزی.